

DOĞADAN İNSANA İNSANDAN DOĞAYA... SESİMİ DUYUYOR MUSUN?

- ✧ “Olabilmek” için “sahip olmak” kökenli tüm davranış biçimlerinden vazgeçmeye hazır olmak.
- ✧ Güven duygusunun, benlik bilincinin ve kendine güvenin insanın kendi olgunluğu sonucu doğması gereklidir. Doğaya ve insanlara, “sahip olmak” tutkusunun getirdiği kendinin kılmak, her şeye hakim olmak ve bunun sonucunda kendi mal ve mülkünün kölesi haline gelmek eğilimlerinin dışında, ilgi, sevgi ve dayanışma ile bakmayı ve öyle davranmayı bilmek.
- ✧ Yaşamımıza kendi dışımızda hiç kimsenin bir anlam veremeyeceğini fark etmiş olmak. Bağımsızlığın ve “hiçliğin”, vermek ve bölüşmek eylemlerine adanmış tam bir aktivitenin ön koşulları olduğunu bilmek ve kabullenmek.
- ✧ İnsanın her an ve her bulunduğu yerde, kendini tam olarak gerçekleştirme yeteneklerini kazanması
- ✧ Sevinci istifçilikte ve başkalarının yarattıklarını sömürmekte değil, vermekte ve paylaşmakta bulmak.
- ✧ Yaşama ve onun her türlü belirsizliklerine karşı saygı ve sevgi duymak.
Ne eşyaların ne de iktidarın kutsal olmadığını, tek değerli şeyin yaşam ve onun gelişimini destekleyen öğeler olduğunun bilincine varmak.
- ✧ İhtiras, nefret, kıskançlık ve hayalleri inebilecekleri en alt düzeye indirgemeye çalışmak
- ✧ Putlardan ve hayallerden arınmış, onlara tapınma, yani kendini aldatma ihtiyacını duymayacak bir olgunluk düzeyine ulaşmış olmak.
- ✧ Herkesin kendi sevmeye ve eleştirel düşünce yeteneklerini geliştirmeye çalışmak
- ✧ Bireysel narsizmi (kendine sevmeyi) aşarak, insan varoluşunun sınırlarını ve kısıtlılığını kavramak.
- ✧ Fantezi gücünü, dayanılması güç koşulların ağırlığından kaçmak için değil, gerçekçi olanakların önceden düşünülmesi yolunda geliştirip, kullanmak
- ✧ Kendini tüm canlılarla bir hissetmek ve bu nedenle doğaya egemen olmak, ona tecavüz etmek, dengesini bozmak ve onu sömürmek tutkularından vazgeçerek, onu anlamaya ve onunla işbirliğine girmeye çalışmak.

Erich Fromm “**Sahip Olmak ya da olmak**” adlı kitabında yaşadığı zamanın aksine yeni insanın taşıması gerektiğine inandığı özelliklerin bir kısmını sizlerle paylaşarak başlamak istedim. Bu özellikleri okurken dudaklarınızdaki hafif bir gülümseme ile yansıyan sıkıntıyı görebiliyorum. 1970’li yıllarda Erich Fromm’un kaleme aldığı yeni insanın özelliklerine yaklaşmak bir yana gittikçe uzaklaşıyoruz. Özellikle doğal yaşam ve nesneleri olan ilişkimiz gittikçe daha tecavüzcü, daha umursamaz, daha hoyrat ve daha yıkıcı oldu ve beraberinde felaket senaryolarını da getirdi. Ki bu felaketleri gittikçe daha

fazla hissediyor ve yaşıyoruz.

Geleceğe yönelik endişe ve kaygılarımız gittikçe arttırıyor. Mutsuz birey ve toplumlar oluyoruz. Doğanın öfkesini insani bir algılama içinde ensemizde hissediyoruz. Doğa ile olan yıkıcı ilişkimiz bizi ve ilişkilerimizi yıkmaya başladı. Bu yıkıcılık öyle bir korku ve acı saldı ki yüreklere Psikanalist Arno Gruen'in ifadesi ile günümüz insanı empati yitimine uğradı. Kısacası acı ve korkuyu inkar ederek; başkalarına acı çektirerek; acıyı yaşama ihtiyacını gidermeye çalıştığımızı ifade ediyor. Doğal yaşama ve nesnelere yabancılaştıkça aslında kendimize ve insanlığa da yabancılaşıyoruz. Bu yabancılaşma beraberinde daha fazla acı, öfke ve korkuyu hayatımıza taşıyor. Bu ilişkide gördüğümüz gibi hiçbir olumlu duygu ve sonuç yok.

Erich Fromm'un yeni insanda olması gerektiğine inandığı özellikler, çeşitli bilim alanlarındaki özverili çalışma ve arayışlar işin içinde bize "sır" olmadığını gösteriyor.

Doğayla ilişkimizde algılarımıza yeniden bakmalıyız. Kendi sadece dünyanın ekolojisi ile değil kendi ekolojimizle de ilişkimizi gözden geçirmemizde fayda var.

Çevremizdeki doğaya ait tüm nesnelerle ilişkimiz çok zayıf. Doğanın nesneleri hakkında bilgimiz yok, çoğu nesneyi tanımıyoruz. Bu bilgisizlik insanlararası ilişkilerde olduğu gibi empati ve anlamayı

zayıflatıyor. Bu durumda birbirine zarar veren bir ilişkiye dönüşüyor.

Hem insanlar hem de dünyanın ekolojik dengesi çok ağır bedeller ödemek durumunda kalıyor. Bedellerden biri de bireyin kendi ekolojik dengesindeki olumsuz etkilenmeler oluyor.

Beynimizin ve bedenimizin doğal özelliklerini kaybetmesi oluyor. Doğal yaşam içindeki nesnelerle içsel hislerimize dayalı ilişkiyi kaybediyoruz. Yeşil bir ağacı eskisi gibi algılamıyor, bakmıyor ve hissedemiyoruz. Yeşil bir ağaca baktığımızda veya dokunduğumuzdaki rahatlamayı hissedemiyoruz. Buna ihtiyaç bile duymuyoruz. Çünkü yeterince bilgimizin olmaması ve tecrübe eksikliğimiz ağaçla olabilecek olumlu bir ilişkiyi yaşamamızı engellemiş oluyor. Dijital ortamda gördüğümüz bir ağaç resmini telefonumuzun arka planı için şık bir resim olarak düşünüyoruz.

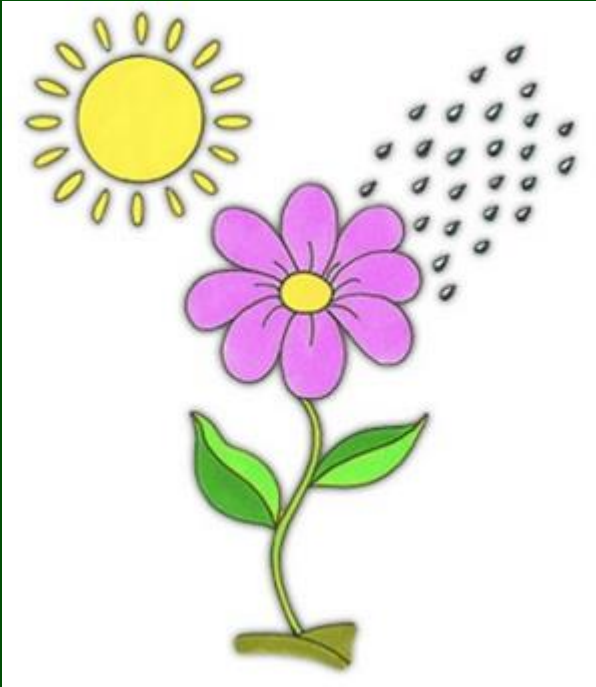
Evet milyonlarca yeni ağaç resmi görüp bir tıkla istediğimizi telefonumuza indirebiliriz. Ekolojik yaşam içinde bir ağacın yok olması, yok olan ağacın yerine geçecek bir ağaç için en az 5 yıl demektir.

İnsanlık ekolojik dengeyi ve bu dengenin nesnelerini tek başına sahip olma duygusuyla yönetemez. Bugünün iş dünyasında yönetimden bahsederken interaktif ve proaktif yönetim tanımlarını kullanıyoruz. Tüm bireylerin aktif katıldığı yönetsel modellerden bahsediyoruz. Ekolojik yönetim, doğal yaşamın hiçbir nesnesinin göz ardı edilmediği ve aktif katılıma olanak sağlayan bir yönetim demektir. En az benim varlığım kadar bir ağacın, bir otun, bir sineğin, oksijenin ekolojik yönetimde yer alması gerektiğini biliyorum. İş dünyasında, insanların nasıl birbirinin uzmanlıklarına ihtiyacı varsa, işi geliştirmek için birbirine ihtiyacı varsa, ilerlemek için birbirine ihtiyacı varsa, sağlıklı ve kaliteli yaşabilmek ve dünyanın varlığı açısından hem insanlara hem de doğal yaşamın tüm nesnelere ihtiyacımız var.

Empatik yitim doğal yaşamın nesneleri ile korkmaya veya korkutmaya dayalı (ki öfke temelli) bir ilişki oluşturuyor. İnsanlararası ilişkilerde

olduğu gibi doğal yaşamın nesneleri ile de birbirinin sınırlarını bilen ve saygıya dayalı ilişkiler kurabiliriz. Bu ilişki biçimi iç dünyamıza ve hayatımıza ayrı bir zenginlik katacaktır. Bu ilişkilerden kendi adımıza kazanacağımız birçok yetkinlik olacaktır. Hintli ekofeminist Vandana Shiva, “Yaşama ve canlı organizmalara mümkün olan bütün özgürlüğü bırakmalı ve onların milyonlarca yıldır bize kanıtladığı gibi, yaşamı kendi kendilerine sürdürerek yüceltmelerini sağlamalıyız” dediği gibi tüm canlıların kendini ifade etme ve yaşam hakkı olmalıdır. Unutmamalıyız ki bu insanlığın tanıdığı bir hak değildir.

Elbette doğal yaşam ve nesneleri ile olan ilişkimizin dönüşümünün olumsuz etkileri ile ilgili daha fazla bilgiye ihtiyacımız var. Doğal yaşamla birlikte iç dünyalarımızda yarattığı yıkıcılığı daha net ve açık görebilmemiz açısından daha fazla araştırmalar yapılması gerekiyor.

Evet bugün size en yakın bir parka veya ormana gidip bir ağaca, size kendisini sevmeye izni veren bir kediye, denize bir dokunun bu içten ve samimi bir dokunuş olsun lütfen. Dokunduğunuzda kendi iç derinliklerinize de dokunmuş olun. Çok uzun zamandır bakmadığınız iç güçlerinizi uyandırın. Gözünüz bir başka baksın, kulağınız bir başka duysun, burnunuz bir başka koklasın, teniniz bir başka dokunsun, diliniz bir başka tatsın. İzin verin lütfen. İzin verirseniz bir başka göreceksiniz, duyacaksınız, koklayacaksınız, hissedeceksiniz ve tadacaksınız. Canlanacaksınız. Canlılığı hissedeceksiniz.

Aylin ÇEVİK
Danışman Psikolog & Eğitim Uzmanı
Öğretim Görevlisi